

Henkilöstön näkökulmia sosiaaliseen vastuullisuuteen ammatillisen koulutuksen digitalisaatiossa

Laura Bordi & Sanna Nuutinen, Tampereen yliopisto

Suomalaisessa ammatillisessa koulutuksessa on ollut vahva digitalisaatiopainotus viime vuosina. Digitalisaatio on läpileikkaava teema koulutuspoliittisissa linjauksissa ja ammatillisen koulutuksen digitalisaatiota on edistetty esimerkiksi Opetushallituksen Digitalisaatio ammatillisessa koulutuksessa -verkostotyöskentelyllä. Ammatillisen koulutuksen digitalisaatioon liittyy merkittäviä sosiaalisen vastuullisuuden kysymyksiä. Digitalisaatio voi esimerkiksi kaventaa tai kasvattaa yhteiskunnallista eriarvoisuutta riippuen siitä, millaisia vaikutuksia sillä on koulutuksen saavutettavuuteen ja yhdenvertaisuuteen. Digitalisaatioon liittyvät muutokset linkittyvät myös monin tavoin ammatillisen koulutuksen henkilöstön ja opiskelijoiden hyvinvointiin.

Esityksessä tarkastelemme ammatillisen koulutuksen digitalisaatioon liittyviä sosiaalisen vastuullisuuden kysymyksiä henkilöstön kokemusten ja näkemysten kautta. Aineisto koostuu Pirkanmaan alueen ammatillisissa oppilaitoksissa työskentelevien haastatteluista (n=15). Aineisto analysoitiin laadullisen sisällönanalyysin menetelmällä. Tulokset ovat alustavia.

Haastateltujen kuvauksissa ammatillisen koulutuksen digitalisaatioon liittyvät sosiaalisen vastuullisuuden kysymykset jakautuivat viiteen kategoriaan: osaaminen ja valmiudet, vuorovaikutuksellisuus ja osallisuus, saavutettavuus, tieto- ja yksityisyydensuoja sekä ajattelun taidot. Haastateltavien kuvauksissa näitä lähestyttiin vaihtelevin painotuksin ammatillisen koulutuksen henkilöstön, opiskelijoiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Alustavien tulosten perusteella ammatillisen koulutuksen digitalisaatioon liittyvät sosiaalisen vastuullisuuden kysymykset ovat monitahoisia ja risteäviä. Digitalisaatio nähdään sekä potentiaalisena sosiaalisen vastuullisuuden edistäjänä että romuttajana. Vaikutusten nähdään riippuvan siitä, miten teknologiaa käytetään ja millaista tukea sen hyödyntämiseen tarjotaan. Näiden havaintojen pohjalta ammatillisen koulutuksen digitalisaation kehittämisessä korostuu tarve kokonaisvaltaiselle, yhdenvertaisuutta, hyvinvointia ja kriittisen ajattelun edistämistä korostavalle lähestymistavalle.